

PODPORA SPU VE VÝUCE

projevy, potřeby, úpravy a metody

Dyslexie

Projevy

Pomalé čtení

- Namáhavé
- Dvojí
- Ztrácí se, vrací se
- Málo chyb-opravuje
- Záměny,opakuje přečtené

Přepisuje velmi pomalu

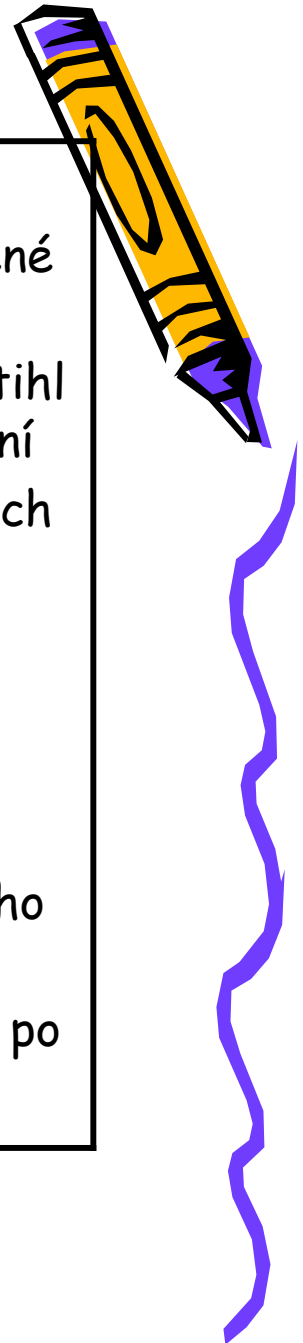
Potřeby

- Víc času na přečtení pokynů, instrukcí, zadání, slovních úloh
- Zkrátit rozsah textu-shrnutí,výtah
- Zvýrazněná klíčová slova
- Záložka
- Text přiměřený zvládnuté technice čtení
- Méně přepisovat, znát výhodnější strategii přepisu

Úpravy, metody

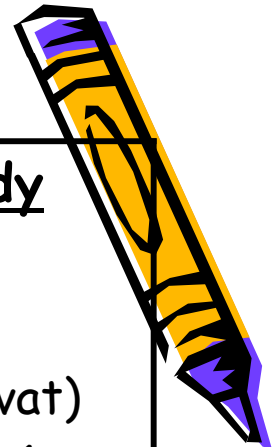
- poskytnout upravené texty
- nehodnotit co nestihl kvůli pomalému čtení
- zvýraznění klíčových slov (tučně)

- předem vymežit rozsah požadovaného u čtení i přepisu
- naučit přepisovat po celých slovech

Dyslexie

<u>Projevy</u>	<u>Potřeby</u>	<u>Úpravy, metody</u>
Překotné čtení <ul style="list-style-type: none">-hodně chyb-záměny-Domýšlí, vymýšlí slova-přeskakuje řádky <p>Přepisuje s vysokým počtem chyb</p>	<ul style="list-style-type: none">-zmenšit zorné pole-čas k opakovanému přečtení-korekce nesprávně přečtených slov	<ul style="list-style-type: none">-záložka zprava (postupně odkrývat)-čas na opakované přečtení-zpětná vazba-ujišťovat se, že rozuměl, nezkreslil obsah chybami

Dyslexie

Projevy

Reprodukce

- netuší co četl
- neumí se vyjádřit
- je schopen odpovědět na návodné otázky?
- čte samostatně bez porozumění
(v důsledku chyb při čtení)
- čte samostatně s porozuměním

Potřeby

- přečíst jinak
(nerozumí při hlasitém čtení, možnost přečíst potichu)
- přečíst znovu
- pomoc

**S lepším výkonem
klesá nutnost úprav a
pomoci!**

**Neposkytovat víc než
je nutné!**

Úpravy, metody

- poskytnout čas
- dát možnost přečíst jinak
- poskytnout pomoc návodnými otázkami
- ujišťovat se, že rozumí tomu co četl
(nestačí se zeptat Rozumíš tomu?)
- zprostředkovat sluchovou cestou (předčítat, přehrát-MP3,PC)

Dysortografie

Projevy

Sluchová

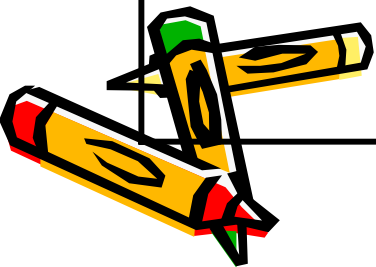
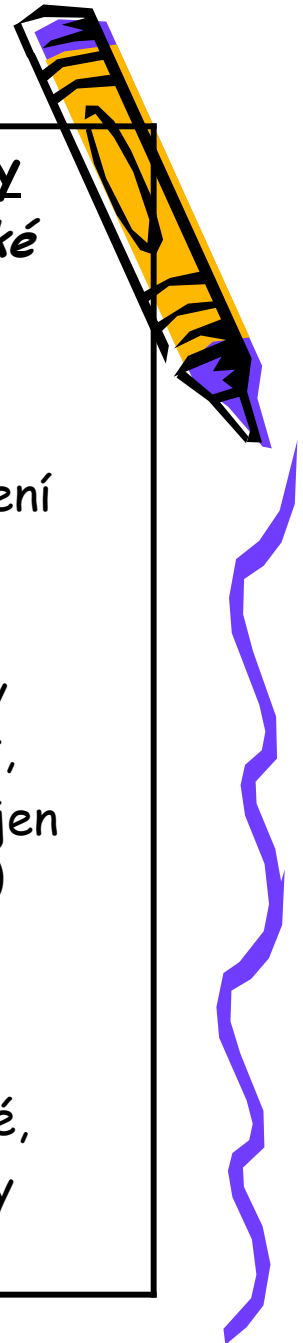
- nezapíše nebo nesprávně zapisuje diakritická znaménka
- vynechává písmena
- zaměňuje zvukově podobné hlásky
- chyby v měkčení (dy,ty,ny-di,ti,ni)

Potřeby

- rozvíjet sluchové vnímání
- opora o zrak
- omezit množství zápisů
- tištěné předlohy
- přehledy pravidel

Úpravy, metody

- odlišit *specifické* chyby od *nespecifických* (viz příloha)
- doplňovací cvičení (*není vhodné u dyslektiků*)
- nafocené zápisy učiva (zaúkolovat, podtrhávat, aby jen nečinně neseděl)
- upravovat nepřesnosti v pojmosloví, předkládat psané, tištěné materiály (zraková opora)

Dysortografie

Projevy

Zraková

- zaměňuje zřetělově podobná písmena
- přepisuje s chybami
- potíže se zpětnou kontrolou - nepřecházejí po sobě
- neschopnost učit se z vlastních poznámek

Potřeby

- rozvíjet zřetělové vnímání
- opora o sluch
- diktát pomalu
- u zpětné kontroly předčítání s důrazem
- omezit opisování textů (**NE z tabule**)
- pamětně osvojená pravidla v systému

Úpravy, metody

- přehledné texty
- zvýrazněná klíčová slova
- ofocené učivo (zadat práci s nafoceným textem)
- umožnit zdůvodňovat ústně
- umožnit polohlasitý autodiktát (opora o sluch)
- pomaleji diktovat

Dysortografie

Projevy

Motorická (dysgrafie)

- úsilí při samotném psaní
- nestíhá přemýšlet o gramatických jevech
- pomalé tempo psaní
- chyby v tvarově podobných písmenech

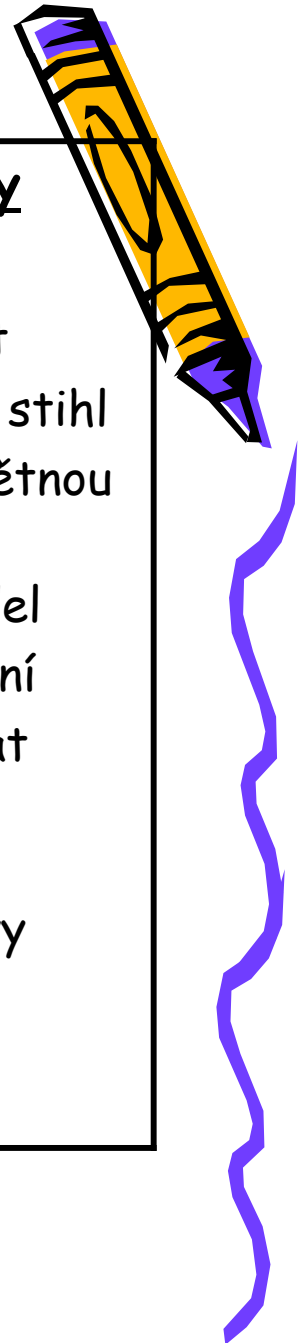
Potřeby

- kratší rozsah zápisů
- více času
- přehledy pravidel + čas v nich hledat
- čas na kontrolu
- zvolit si vhodný typ písma
- menší nároky na úpravu

**NETOLEROVAT
ODBÝVÁNÍ!**

Úpravy, metody

- zkrácený diktát
- hodnotit jen co stihl
- více času na zpětnou kontrolu
- přehledy pravidel
- ústní prověřování
- umožnit používat vyhovující typ sešitů, písma
- tolerance úpravy psaného

Dysortografie

Projevy

Řeč (verbální)

- nevysloví artikulačně náročná slova nebo s více sykavkami
- oslabený jazykový cit
- potíže s určením slovních druhů, skloňováním, časováním

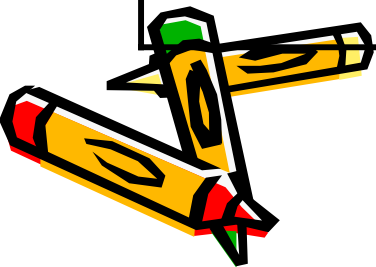
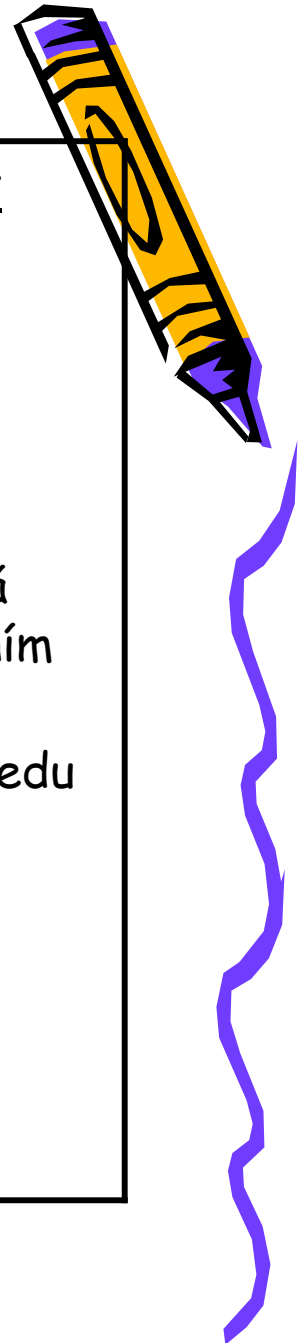
Je diagnostikována, když je výrazný rozdíl mezi verbální a názorovou stránkou u testu IQ.

Potřeby

- vysvětlovat pojmy
- vést při zkoušení
- opravovat co mění význam
- přesně formulovat
- otázky předem
- vyjadřovat se stručně

Úpravy, metody

- respektovat stručnost
- zaměřit se na obsah, ne formu
- pomoci pokud má obtíže s vytvořením věty
- poskytovat dopředu znění otázek, u zkoušení je nepřeformulovat!

HODNOCENÍ

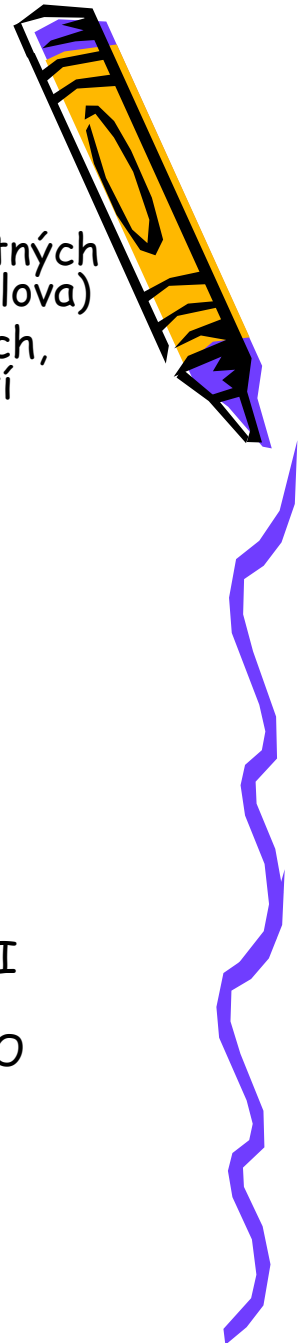
Chyby specifické

- vynechání, přidání diakritických znamének
- vynechání, přidání, záměny písmene, slabiky, slova
- zkomolená slova (pojmy)
- záměny písmen tvarově, zvukově podobných
- chyby v psaní i/y po měkkých a tvrdých souhláskách
- chyby v měkčení di,ti,ni x dy,ty,ny
- obtíže v členění věty na slova, slova s předložkou dohromady, předpony zvlášť
- nesprávné, dysgramatické koncovky
- chyby ve spodobě

Chyby pravopisné

- i/y uprostřed slov po obojetných souhláskách (vyjmenovaná slova)
- i/y v koncovkách podstatných, přídavných jmen a v přičestí minulém
- pravopis velkých písmen u vlastních jmen
- mě/mně
- předpony s/z
- ú/ů
- větná interpunkce

- NEDÁVAT MOTIVAČNÍ ZNÁMKY!
- UČIVO NEMÁ BÝT OMEZENO, POUZE JINÝMI METODAMI!
- POKUD TO SLYŠÍ, NENÍ TO SPECIFICKÁ CHYBA!

Hodnocení psaného projevu

- zjistit **počet chyb** (specifické + pravopisné)
- to, co je **specifické, neklasifikovat**
např. při diktátu píše každou druhou větu, čas na kontrolu -
specifické chyby nepočítat do hodnocení, pravopisné chyby
oznámkovat
- popř. vzít žáka stranou, projít učivo ústně, co nezná doučit
- Zaměřit se na **specifické chyby - konkretizovat - náprava!**
- **Gramatické chyby netolerovat!** Má znát nebo má k dispozici
tabulky s přehledy učiva!
- Poruchu je třeba překonávat zvýšeným úsilím - „číst se lze
naučit jen čtením, psát se nenaučí ten, kdo psát odmítá“
(O. Zelinková)
- úkoly, které žák dostává musí odpovídat jeho schopnostem

